

Яшкіна О.І.

*доцент кафедри маркетингу, к.е.н., доцент
Одеський національний політехнічний університет*

БАГАТОРІВНЕВА СИСТЕМА МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ

Кожна розвинута держава світу має пріоритети науково-технологічного та інноваційного розвитку. Перспективні напрями розвитку науки, технологій та інноваційної діяльності прописуються у законодавствах країн. Ці напрями отримують першочергову фінансову підтримку з боку держави та підприємницького сектора. Для виявлення пріоритетних напрямів науково-технологічного розвитку в розвинутих країнах світу створюються національні інноваційні системи, які охоплюють всі рівні економіки. Такі системи давно функціонують в розвинених економіках. Практично всі вони прогнозують науково-технологічний розвиток, розвиток країн, регіонів та міст. Сама процедура прогнозування майбутнього набула поширеного терміну «Форсайт» (англ. foresight — передбачення).

Економіка України також негайно потребує створення системи визначення національних пріоритетів розвитку науки, технологій та інновацій. Необхідність створення багаторівневої системи маркетингових досліджень науково-технологічного розвитку на макро-, мезо- та мікрорівнях обумовлена невідповідністю попиту на наукові розробки українських підприємств та пропозиції наукової продукції українськими вченими та винахідниками. Для систематизації категоріально-понятійного апарату маркетингу пропонується ввести в науковий обіг теорії маркетингових досліджень поняття «національна система стратегічних маркетингових досліджень науково-технологічного розвитку».

Національна система стратегічних маркетингових досліджень — це поняття для відображення процесів збирання інформації для визначення тематики найбільш перспективних науково-технічних досліджень на всіх рівнях національної економіки в межах відповідних пріоритетів для збалансування попиту та пропозиції на ринку науково-технологічної продукції та підвищення рівня інноваційності національної економіки. Результати її функціонування наведено на рисунку.

Кожні 10 років, за результатами дослідження науково-технологічного та інноваційного розвитку України структурами Академії наук України за дорученням Кабінету міністрів України, формується перелік державних пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки. Цей перелік закріплюється у

відповідних законах і є першочерговим в отриманні державного фінансування на наукові дослідження. За кожним напрямом з переліку державних пріоритетних напрямів Держінформнауки ініціює стратегічні маркетингові дослідження. До сьогодні їх проводив відділ прогнозно-аналітичного забезпечення інноваційної діяльності УкрІНТЕІ. За результатами стратегічних маркетингових досліджень науково-технологічного розвитку за кожним пріоритетним напрямом формується перелік найбільш перспективних тематичних напрямів, а також паспорти новітніх технологій за цими напрямками. Дуже важливим є те, що паспорти новітніх технологій розміщуються на сайті організації-дослідника (УкрІНТЕІ), і відвідувач сайту може ознайомитися з ними. Підприємства можуть за цими паспортами оцінювати перспективність наукових досліджень, замовляти наукові дослідження або купувати ліцензії на використання технологій в розробників.

Рис. 1. Результати функціонування національної системи стратегічних маркетингових досліджень науково-технологічного розвитку

Ініціюють і проводять галузеві стратегічні дослідження перспектив науково-технологічного розвитку центральні органи виконавчої влади галузей (профільні міністерства), де мають бути створені прогностно-аналітичні відділи інноваційного розвитку. Галузеві пріоритетні напрями науково-технологічних досліджень формуються насамперед з аналізу потреб галузі, а також зважаючи на державні пріоритетні напрями розвитку науки і техніки. За цими напрямками на ґрунті експертних опитувань формується перелік тематичних напрямів та їх паспорти. Оприлюднення результатів досліджень рекомендовано здійснювати на офіційних сайтах профільних міністерств. Галузеві стратегічні маркетингові дослідження науково-технологічного розвитку також рекомендовано проводити раз на п'ять років. Фінансування стратегічних маркетингових досліджень науково-технологічного розвитку в галузях економіки має відбуватися сумісно за державні кошти та кошти підприємств галузі, які зацікавлені в результатах досліджень.

Регіональні пріоритетні тематичні напрями наукових досліджень і науково-технічних розробок формуються спеціально створеними підрозділами, наприклад, прогностно-аналітичними відділами інноваційного розвитку регіону, який підпорядкований міськвиконкому або облвиконкому. За експертними опитуваннями визначаються головні напрями наукових досліджень, які спричинені регіональними потребами.

Пріоритетні тематичні напрями наукових досліджень і науково-технічних розробок підприємства / асоціації підприємств спрямовані на забезпечення конкурентоспроможності, збільшенні частки ринку, завоювання нових ринків збуту. Результати досліджень, які є переліком перспективних напрямів досліджень та/або переліком паспортів новітніх технологій, є власністю підприємства й не мають оприлюднюватися.

Література:

- 1. Ілляшенко С.М. Сучасні тенденції застосування інтернет-технологій у маркетингу / С.М. Ілляшенко // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2011. — № 4, Т. II. — С.64-74.*
- 2. Кавтиш О.П. Теоретико-методологічні підходи до визначення національної інноваційної системи / О.П. Кавтиш, А.В. Гречко // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. — 2011. — № 2. — с. 223-228.*
- 3. Карпунь І.Н. Структура і середовище національної інноваційної системи України / І.Н. Карпунь // Науковий вісник НЛТУ України. 2010. — Вип. 20.14 — С. 193 – 200.*